

CAPITOLUL 1

Legămintele macilor

Strada Rue de Rivoli începe să se liniștească. Aceeași liniște se așterne în fiecare zi după ora 8–9 seara, când forfota parizienilor încetează. Noaptea își îmbracă mantia întunericului, pe care strălucesc stelele ca boabele de rouă în pânzele de păianjen ale unei grădini fermecate. Magazinele, cu pleoapele toropite de somn, au obloanele trase și ușile ferecate. Încă mai licăresc luminițele instalațiilor aprinse înaintea Crăciunului, deși suntem la începutul lui februarie. Ninge cu fulgi mari, care par să nu se grăbească nicăieri, îmbrăcând inocent, fără preferințe, acoperișuri de țiglă, trotuare goale, mașini parcate cuviincios, oameni grăbiți către cineva anume sau doar către o cină aburindă, copacii despuiți de coroană și... visele oamenilor.

În curând vor adormi și oamenii, și așteptările lor. Va veni iar mâine pentru micile lor drame și pentru bucuriile primite mereu cu o întristare pe care nimeni nu reușește să și-o explice. Dar este încă azi și doar câte o mașină trece din când în când pe lângă casele cu ferestre luminate, întrerupând mușenia străzii înzăpezite, sticlind în lumina lunii.

* * *

Thiery taie atent niște felii de brânză, de parcă taie felii din luna care se întrezărește la geam. Le așază într-o

anumită ordine și le captușește cu câte o măslină umplută cu mascarpone. Măslinile fără sâmburi sunt date la o parte. Îi urmăresc toate mișcărilor, încercând să înțeleg cum de o plăcere de zece minute cere o pregătire de jumătate de oră, până la câteva ore bune. Dacă însumez toate pregătirile vieții, realizez că în majoritatea timpului noi doar ne pregătim pentru plăcerile scurte, efemere ale trupului, și prea puțini dintre noi se sinchisesc de nevoile spiritului care, poate, este mai înfometat, mai însetat, mai desculț de atenția noastră. Thiery lungește acest proces, ca să evite să vorbim. Nu fuge de comunicare neapărat, dar o preferă pe cea în care nu ne spunem nimic important.

Mark și Thiery. Doi bărbați care mă au în comun pe mine: ei mă iubesc așa cum știu, iar eu îi iubesc, la rândul meu, așa cum pot. Știu ce mi-ar răspunde soțul meu dacă i-aș vorbi despre inutilitatea gesturilor lui:

— Atunci de ce să dormim dacă oricum ne trezim, de ce să trăim dacă oricum murim? Toate lucrurile mici sunt importante.

Poate că are dreptate. El are mereu dreptate, un bărbat chibzuit pe care l-ar admira orice femeie care știe să admire un bărbat. Nu și eu. Nu am învățat până acum să venerez un bărbat, nu știu să mă uit în ochii lui și să cred necondiționat, n-am avut niciodată privirea pierdută a unei îndrăgostite de semizeu. Poate că niciodată un bărbat nu s-a ridicat la așteptările mele și astfel relația a fost frustrantă pentru amândoi, în egală măsură. Ce-i drept, aș fi vrut să trăiesc emoția asta măcar experimental, măcar pentru a putea scrie despre conștientizările pe care mi le trezește, dar eu nu admir pe nimeni așa. Se poate spune orice despre soțul meu, mai puțin că nu are calități, are chiar mai multe decât mi-aș fi dorit,

dar nu acelea pe care aş putea eu să le divinizez, asta neînsemnând că virtuţile lui sunt mai puţin importante decât virtuţile celui pe care aş putea să-l ador. Este dificil să fii cu cineva atât de bun, atât de calm, atât de înţelegător, atât de răbdător, pentru că tu vei fi vinovatul în aproape orice ipostază, iar ceilalţi pornesc mereu de la această premisă atunci când pleacă la vânătoare de vinovaţi. Chiar şi părinţii mei pleacă din punctul acesta, mai ales părinţii mei. Sunt părinţi care-şi iubesc fanatic odraslele şi le pictează în culori admirabile, superlative, şi sunt părinţi cărora le vine să ceară iertare omenirii pentru copilul aruncat în lume. Ştiţi acei părinţi care îşi ceartă copiii pentru ceea ce au făcut alţii?

Prea puţin important pentru mine este acum să caut vinovatul în eşecul mariajului meu, dacă acesta există într-adevăr; oricum nu s-ar schimba cu nimic situaţia noastră; deşi poate că diferenţa o va face, mai târziu, cel care va regreta, dacă va regreta. Oare vom regreta, Thiery? Între noi s-a auzit mereu un ceas cu pendulă. Ştiu exact cum arată, este un ceas cu o cutie din lemn cafeniu, lăcuită, din care iese, din când în când, la intervale exacte, o pasăre care ţipă ascuţit: *cu-cu, cu-cu, cu-cu*. Din ceas se scurg trei lanţuri, puţin ruginite, care străjuiesc un alt lanţ, terminat cu o pendulă vopsită în aceeaşi nuanţă întunecată. Într-o clipă, imposibil de definit, dintr-o cauză greu de diagnosticat, ceva din mecanismul lui nevăzut a refuzat să mai contribuie la totul unitar. Ceasul nostru s-a oprit. Timpul a continuat să se scurgă, dar nu şi în măruntaiele ceasului care măsoara relaţia noastră în clipele orânduite, aşezate între zimţii roţilor de nichel. Există o rotaţie şi pe axa vieţii – Alfa şi Omega –, printre alte rotaţii continue pe o spirală infinită, care se poate observa cel mai bine la bebeluşi şi la bătrâni, absenţi din malaxorul

lumii, mai mult într-un alt univers, mai misterios, sau poate în spațiul dintre universuri, cu ochii lor deschiși la culoare, depigmentați, cu părul firav și moale, cu pielea lor pufoasă și încrețită, demonstrând că ne întorcem de unde am plecat. Roata vieții, bhavacakra¹, un simbol despre înlăturarea suferinței pentru unii, o certitudine că noi pentru suferință am venit, pentru mine, un ceas cu pendulă într-un alt ceas cu pendulă, o matrioșcă a multiversului. Și, ah! Suferința este încă necesară omului, deși am susținut o viață că este doar o opțiune, și asta pentru că am început să învăț și în absența ei, dar, uitându-mă în jur, realizez că încă este singurul mod de netăgăduit în care învățăm ca specie, așa cum învață un copil să nu mai pună mâna pe soba fierbinte, abia după ce a simțit durerea transmisă terminațiilor nervoase din epiderma topită. Doar cei care au avut parte de suferință pot avea compasiune pentru durerea altora, abia după ce au simțit-o și au înțeles-o la rândul lor. Iată, vorbesc despre una dintre lecțiile pe care viața nu ni le va lăsa neservite. Una dintre multe altele. Universul are simțul umorului, nu-i așa?

Derulez articol după articol pe mica mea tabletă:

„Scriitoarea Lea Leroy nu a mai scris nimic de trei ani de zile. Lipsei de inspirație i s-au adăugat și consultațiile la un psiholog renumit“.

„Să fie aceasta ultima carte a doamnei Leroy?“

Criticii. Iar critici, care au găsit prilejul potrivit, derapajul meu emoțional și livresc fiind pretextul ideal, erijați în purtătorii de cuvânt ai majorității, se văd cezari în arenă acum. Unii dintre ei așteaptă să cad și jubilează la auzul propriilor profeții cu privire la presupusa mea stare sufletească.

1 Reprezentare simbolică a saṃsārei (existență ciclică) în budhism.

Până la urmă, scriitorii pot trăi fără critici, dar criticii pot spune asta? Aș vrea să mă revolt și să-i detest pe toți oameniiăștia care vorbesc despre mine ca și când m-ar cunoaște, ca și când mi-ar vizita zilnic pragul casei. Poate că l-aș fi crezut pe Martin D – în fond, abia aștept să-mi mai înfig un cui în încheietura mâinii –, dacă nu i-aș fi citit versurile mai mult decât mediocre. Astfel, supărarea mi-a trecut ca și cum n-ar fi fost vreodată. Aș fi vrut să găsesc încă un motiv să mă devalorizez singură, dar infatuarea fără niciun fundament este dincolo de noțiunea mea de logică elementară. Domnul Martin D este un om al lipsei de talent, în ciuda eforturilor sale sisifice, iar dacă în proză reușește să camufleze cumva lipsa iscusinței folosindu-se de ceea ce au alții au scris înaintea sa, poezia, draga de ea, l-a denunțat ca Iuda pentru câțiva arginți. Strădania lui mi-a trezit compasiunea și l-am iertat că m-a arătat cu degetul. Probabil că el nu poate să se simtă validat altfel, nu cred că este ușor să fii conștient de ceea ce nu poți scrie, înconjurat fiind de universul scriitoricesc. Tot ceea ce vrea el acum este să nu mai scriu. Nu este totuși așa de mult, nu? Dacă majoritatea celor care au nevoie să li se dea dreptate, să influențeze pe cineva, devin profesori, pentru că este mai ușor să te impui în fața unui copil decât a unui adult, criticii au dus ideea pe noi culmi. Au stat ei, s-au gândit și și-au spus: „Cred că știu ce mă voi face când voi fi mare, o să îi blamez pe ceilalți! Da, o să-mi fac o carieră din muștrări și înfierări, și nu numai că voi face asta legal și plătit, dar voi fi și temut de cei mai slabi cu duhul ca mine!”

Și, da, să fie ultima mea carte! Nu am și eu dreptul să renunț? Am început să scriu din dragoste pentru oameni și voi renunța să mai scriu din dragoste pentru unul singur dintre ei. Dragostea ... Să mă condamn pentru că m-am îndrăgostit

de un alt bărbat decât soțul meu? Dacă ar fi fost o alegere, și nu destinul meu, atunci aș fi ales un bărbat în condiții ideale și m-aș fi mutat cu el a doua zi, ar fi fost și frumos, și deștept, și de vârstă potrivită, și cu o casă în Bora Bora – dacă ar fi fost o alegere. Sau l-aș fi ales tot pe Thiery, pentru a evita complicațiile. De cum l-am văzut pe Mark, am știut că nu am de ales.

„Știm că acesta a fost ultimul ei roman și acest lucru ne bucură nespun.“

Sunt prea obosită să simt ceva. În lumea asta mare doar cei inteligenți se îndoiesc, ceilalți știu mereu totul. Sunt părăsită de Dumnezeu, aceasta este singura realitate. Dumnezeu ca speranță absolută, Dumnezeu ca adevăr suprem, Dumnezeu ca iubire infinită. Se spune că oamenii au acest tumult nostalgic în ființa lor, această neliniște mai mult sau mai puțin confesată, mai mult sau mai puțin acceptată, deoarece, de când ne-am separat de El, în conștiințe individuale, tânjim la clipa reîntregirii. Până atunci, doar melancolie, doar senzația răscolitoare că ceva lipsește din noi ca să fim compleți, deși chiar și asta este o iluzie într-o altă iluzie. Eli, Eli, lama sabachthani?²

„Lea Leroy tocmai a împlinit 45 de ani“ este un alt titlu în *L'Express*.

La naiba! Am 44 de ani, o vârstă ce-ți permite luxul nepăsării și al împlinirii materiale, dar îți și garantează grija anilor ce vor veni. Eu nu am voie să îmbătrânesc, nu? Mie toate ridurile îmi vor fi măsurate cu rigla de jurnaliști, augmentate și multiplicare până la limita freneziei. Și cine poate număra

2 „Dumnezeul Meu, Dumnezeul Meu, de ce m-ai părăsit?“ (Ib. aramăică) Evangheliile – Matei 27:46 și Marcu 15:34.

cu adevărat câți ani am trăit? Îmi par secole de anarhie umană. Doar amintirile mă vor gărbovi, doar acelea; scheletul mi se va deforma cu anii, se va chirca sub greutatea evocărilor, și inima-mi va fi strânsă în teascul necruțător, dar va muri senină, sfidătoare, neîntinată de foamea smârdoarei din oamenii care au renunțat la idealuri. Vinovată că îmbătrânesc, vinovată că numele meu este cunoscut, vinovată doar în timpul vieții, căci post-mortem doar cuvinte elogioase la adresa mea, nu? Nu mă iertați că trăiesc încă, oameni buni.

„Este persoană publică! Să își asume! Să își asume!“ strigă vocile din spatele culiselor.

„Din momentul în care mi s-a recunoscut statutul de scriitor, mi-au fost luate drepturile de om, și acum nu mai am voie să fac ce vreau sau să fiu cum sunt; din momentul în care am ajuns să nu mai fiu Lea Leroy, ci doar scriitoarea Leroy sau doar Leroy, am început să plătesc tributul recunoașterii.“

Zgomotul făcut de lingura cu care Thiery amestecă în bolul cu supă mă trezește din melancolie. Dragul de el, are câteva fire argintii și un vag început de chelie, în stare incipientă, dar destul de promițătoare totuși. Este un chin pentru o femeie să aibă un soț mai tânăr decât ea. Eu cad, el se ridică. Eu mă ofilesc, el înflorește. El este mai fermecător azi decât acum zece ani, dar eu nu mai tai respirația bărbaților pe lângă care trec. Cultul tinereții este precum cultul soarelui, preoți și plebe îi sărută umbrele pe asfalt, toți ingenucheați, toți smeriți în fața lui. Cât trăiește o femeie, cu adevărat? Soarta noastră este infinit mai crudă decât a bărbaților. Lui Thiery – la 40 de ani, la 50 de ani și chiar mai târziu – i se va spune, fără urmă de maliție, că este un bărbat care arată bine. Despre care femeie se poate spune asta? Poate că cel

mai mare compliment, ca femeie, este să ți se spună că ești o babă țeapănă, atât. Noi nu avem voie să îmbătrânim, cu atât mai puțin cele aflate sub ochiul de vultur al publicului, cele care au săvârșit greșeala de neiertat afirmându-se într-un domeniu sau altul. Pentru ce atâta înverșunare împotriva noastră? Este pentru noi prea târziu încă de când ne-am născut? Iar dacă este prea târziu, de ce sosește mereu prea devreme?

— Lea, cât o să mai privești viața cu coada ochiului, cât o vei mai trăi peste umăr? Trăiești într-un gang aflat în beznă, te uiți bănuitor la toți hoții care ar putea să te pândească în el. Nu ți-e teamă că-ți vor fura seninătatea câștigată cinstit?

Taci, taci! Nu vreau să te aud. Ești doar un personaj creat de mine și nu ai dreptul, nu ai dreptul să intervii în viața mea. Mă auzi, Desegal?

— Ai văzut ce au scris în revistă? Că femeile trebuie să-și asume vârsta cu demnitate, nu să apeleze la mijloace artificiale ca să arate bine! Iar tu ai fost la o clinică ieri, nu?

Dumnezeule, ce negliobie! Cine spune asta, Desegal? Doar femeile care încă nu au nevoie de îmbunătățiri, cele care nu au bani, cele cărora le este frică de ace și, în final, cele care nu cred că vor mai salva nimic nici cu aceste intervenții. Dacă ai o casă, o lași să cadă în timp? Nu îi repari tencuiala, nu o redecorezi, nu îi repari acoperișul, țiglă cu țiglă? De ce trebuie să mori în ea cu demnitate, să aștepți să se prăbușească peste tine în timp ce cântă imnul național? Dacă îți cade un dinte, îl înlocuiești fără să stai pe gânduri cu un altul, de porțelan, dar dacă îți cade pielea, o lași să cadă? De ce este pielea diferită? De ce este mai păcătoasă ca dintele? Și îmi servești tu mie demnitate pe pâine? Ce spui de lipsă de rațiune și de clișee? Mă dezamăgești, Desegal. Nu te aștepta de la mine să îmbătrânesc cu demnitatea asta lipsită de sens,

mai mult ofensivă și clar demonstrativă, nu atâta timp cât am și eu un cuvânt de spus. Vezi bine, depășești limita unui personaj. Asta ești, nimic mai mult. M-am săturat de elucbrațiile tale din ultimul timp. Ce te revoltă așa de mult? De ce să te întorci împotriva cui te-a creat, femeie? Pleacă acum, lasă-mă în pace! Să revii doar când te-oi chema eu!

Thiery încă mănâncă. Ce vrea și când vrea. El nu-și numără kaloriile, nici centimetrii din talie, nici dinții din gură, nici anii rămași. Asta fac eu. Zilnic. De dimineață până seara îmi țin aceleași discursuri. Nu și la prânz, atunci am consiliul cu toate personajele mele. Dezbatem ideologii, ne sfătuim pe diverse tematici, dar le reamintesc mereu să nu care cumva să întrecă măsura. Desegal este cea mai neascultătoare. Eu sunt creatoarea lor, eu am pâinea și cuțitul. Ele sunt ale mele, dar eu nu sunt a lor, nu au dreptul să-mi invadeze intimitatea când vor ele, chiar dacă le accept unele idei din când în când. Sunt concesivă, dar nu-mi place deloc să mă dojenească propria mea scriere, încalcă dreptul sacru al creației și pe cel al bunului-simț.

Thiery, Thiery... Noi gânduri îmi bat în tâmpile ca toaca la biserică. Ar fi trebuit să ne despărțim acum vreo cinci ani, am avut chiar un moment oportun atunci când eu am plecat de acasă cu bagaje cu tot, o tentativă destul de jalnică de a-l părăsi, din care m-am întors doar pe jumătate convinsă că fac ceea ce trebuie. Ne-am certat când a venit să mă caute și, pe drumul către casă, am stat îmbufnați, fiecare uitându-se în altă parte. Dar acum? El își va găsi o iubită mult mai repede decât îmi voi găsi eu un bărbat. Ea poate fi tânără și frumoasă, pe când eu ar trebui să fac, poate, câteva compromisuri. Cea mai tristă concluzie în urma acestei căsnicii este că, după ce amândoi am acceptat ideea că această relație nu

mai este ceea ce vrem, am început să ne înțelegem chiar mai bine decât înainte. Câteodată, el încearcă să mă facă să mă simt vinovată pentru povestea cu Mark, iar uneori chiar îi reușește.

Zilele trecute am răsufolat amândoi ușurați în urma plecării tuturor așteptărilor pe care le-am avut unul de la altul, descoperire care ne-a bulversat pe amândoi. Mai rămân separarea drumurilor, a lucrurilor și a tot ceea ce reprezenta un întreg pentru noi, iar procesul va fi oricum, dar nu comod. Vorbim despre separare ca despre ceva iminent, dar suspendat undeva în afara timpului, nu precizăm o dată anume, pentru că ne mai complăcem puțin într-o situație căreia nu i-a venit încă sfârșitul, altfel am fi vorbit despre altceva, nu? Prietenia mea cu Thierry a ridicat multe sprâncene, mai ales ale celor care obișnuiesc să trântescă uși și să treacă pe trotuarul celălalt atunci când își întâlnesc vreo fostă iubire. Aceștia au senzația că ei au iubit cu adevărat și de aceea nu pot fi acum prieteni cu foștii sau cu fostele iubite. Interesantă teorie, dar la fel de falsă ca majoritatea teoriilor care pleacă de la axiome false. Nu rămâi prieten cu cei care te-au rănit intenționat, cu cei care au provocat răni prea adânci ca să poată fi șterse în timpul unei vieți, altfel, poți fi prieten cu oricare fostă iubire atunci când apele vor reveni la cursul lor și timpul va netezi asprimile scindării.

— Măine-dimineață plec în Elveția pentru 11 zile, îi spun.

El continuă să își așeze feliile subțiri de brânză pe pâinea prăjită. Tace. Aș putea crede că nu m-a auzit, dar îi știu prea bine șiretlicurile. Îi place și lui drama, acum el este o victimă și eu sunt un fel de agresor din cauza acestei inițiative neașteptate. Așa este Thierry. Se plânge că viața este searbădă și